כחתוך דמי. והרי נוגעין זה בזה: **עד מקום מדה.** שהוא עתיד לקייס ומה שעתיד לקוץ אין צריך טבילה דכקוץ דמי: **חבורי אוכלין.** שהן רכין אינו חשיב חבור וכמאן דמיפרתי דמו. ודאמרינן בעלמא (פסחים דף פה.) לרבינא חבורי אוכלין כמאן דמיפרתי דמו מהכא נפקא: **בשלמא לעולה.** דאמר טעמא משום פריסה הוא: **היינו דקתני.** מתני׳ חתכו דאי לא חתכו אין טמא משום דמגע סתרים הוא: **איידי דתנא רישא חתכו.** ואחר כך שחט את אמו הבשר טהור דדוקא חתכו קודם שחיטה דמשעה שנשחטה ונראית לטומאת אוכלין לא נגע הא לא חתכו טמא: **תנא סיפא חתכו.** ובלא חתכו נמי טמא העובר: **מי מטמיא.** דקתני בה תורת מגע: **מטמאה במוקדשין.** מדרבנן: **אמרו לו הרבה מלגא בו.** לקמיה מפרש מאי קא מהדרי ליה: **ואם האבר המדולדל בה.** בשום בהמה שנחתך ממנה אבר ומעורה ותלוי במקצת דאמרי׳ בהעור והרוטב (לקמן דף קמ:) האבר המדולדל בבהמה ונשחטה מטמאה טומאת אוכלין ולא טומאת נבלות מדקתני הוכשרו בדמיה ואי נבלה מאי הכשר איכא למימר ואע״פ שאסורין באכילה כדקתני לקמן [ע״ב] בשמעתין להניא האבר והבשר המדולדלים: **דבר שגופה.** כלומר דין הוא שתטהרנו שהיא גופה: **כמחלוקת.** באבר דעובדין: **לך מחלוקת באבר.** המדולדל בבהמה דלרבי מאיר אין שחיטתו מטהרתו ולרבנן שחיטתו מטהרתו: **עושה ניפול.** בשעת שחיטה הרי הוא כנופל ממנה ואין שחיטתו מועלת לו. ומשום ליפול דקרא דילפינן לקמן) מיתה עושה ניפול נקט לה: **ניפול.** גמר נפילה: **אליבא דרבנן.** דבאבר דעובר מטהרי ובאבר המדולדל בה מטמאין: **באחזה.** כדאמר ר׳ יוחנן בריש פירקין (לעיל דף סח:) אבר עצמו מותר באכילה אם החזיר: בשלמא

מסורת הש״ס

א) מקוואות פ״י משנה ה, ב) [ל״ל ר׳ יהודה אומר כך אומא במשנה], ג) [פסחים פה.], ד) [לקמן קכג:], ה) [ל״ל האבר], ו) [לעיל סח.], ז) הוא שם תכם אז פי׳ בתנס בלתי שוס הזכרת תכם. רש״ל בשם אליהות עולם [בהליכות עולם כפי׳ הש״י, בתנס], ח) [לקמן עו:], ט) [דף עד.], י) [ל״ל המוחקן], כ) ל״ל מוחק, ל) נ״ל דהכא ושיין ר״מ שהגיה כמו שהוא לפניו, מ) [ועיין בר״ש שמיכן דאבית הסתרים של כלים לא מיישינן בחליצה כלל והביא ראיה ממוספתא],

מוסף רש״י

כמאן דמפרתי דמי. מפורלים (ביצה ב.) ולא הוי מיכוב ולא מגע בית הסתרים מיקרי (פסחים פה.). **מטמאה במוקדשין.** כלומר אם של מוקדשין היא (לקמן קכג:). **חותך מן העובר שבמעיה.** והנית החתיכה בתוכה, מותר באכילה. בשחיטתה, כדליף בגמרא מכל בבהמה תתלו (לעיל סח.). **מן הטחול ומן הכליות.** של בהמה עצמה, **אסור באכילה.** ואע״פ שהניחו בבהמה לא הותר בשחיטתה, להכי נקט טחול וכליות משום דלא מידי דמיטרפא הוא (שם). **כדי.** שם תכם (גיטין פה:).

עין משפט נר מצוה

מה א מיי׳ פ״ג מהל׳ מקוואות הל׳ כה [טוש״ע י״ד סימן רב סעיף קן]:

מו ב מיי׳ פ״ו מהל׳ טומאת אוכלין הלכה יד:

מז ג מיי׳ פ״ב מהלכות אבות הטומאה הלכה ח:

שיטה מקובצת

מ) כלומר דין הוא שתטהרנו מפני שהיא גופה: **נ)** ואין שחיטתו מועלת לו והויא הבהמה מגע נבלה ומשום וכו׳ כך מצאתי מוגה ברש״י כת״י: **ס)** ויש לפרש דאעולא דהכא: **ע)** תימה דלא משני הכי בהעור והרוטב. נ״ב עי׳ תוס׳ מנחות דף כ״ד ע״ב: **פ)** ואח״כ חתכו טמא דפריך טומאת כצ״ל:

רבינו גרשום

דתנן כל ידות הכלים שהן ארוכות. ומאאין: אפי׳ תימא רבנן חיבורי אוכלין כו׳ כלומר ודמי האבר כמי שנגע לעובר: בשלמא לעולא היינו דקתני חתכה. בשלמא לעולא דלא (מלקי חיבורי) [אמרינן דחיבורי] אוכלין כמן (דלא מיפרתי) [דמפרתי] דמי היינו דקתני שחט את אמן ואח״כ חתכה דמעיקרא לאו כחתוכה דמי: אלא לרבינא דאמר חיבורי אוכלין כמאן דמיפרתי דמו. ודמי כחתוך מאי ואח״כ חתכה והא מעיקרא כחתוך דמי: איידי דתנא רישא חתכה ואח״כ שחט את אמו דוקא חתכה מש״ה טהור הבשר דלא מטמא מחיים תנא סיפא נמי חתכה ולעולם אע״ג דלא חתכה כמאן דחתוך דמי: ואת האבר המדולדל. כלומר שנחתך ממנה אבר ומעורה במקצת ושחט הבהמה מטהר את האבר עמה: ונטהר את העובר. אבר של עובר: כמחלוקת בעוברין. כמחלוקת ר״מ ורבנן בשחט את אמו ואח״כ חתכה הבשר מגע נבלה דשחיטה עושה ניפול ואין כוללו השחיטה עמה ורבנן סברי אין שחיטה עושה ניפול וכוללו השחיטה עמה ואין נבלה אלא טרפה שחוטה והבשר שנוגע באבר מגע טרפה שחוטה ואין מטמא אלא במוקדשין: כך מחלוקת באיברין אבר של בהמה המדולדל דר״מ סבר אין כוללו שחיטה עמה והוי נבלה ורבנן סברי כוללו שחיט׳ ולא הוי נבלה אלא חשוב טרפה שחוטה: אבל באבר דבהמה דברי הכל שחיטה עושה ניפול. ואין כוללו שחיטה עמה והוי נבלה: דהאי אית ליה תקנתא. האבר כשמחזירו למעי אמו קודם שחיטה אבל אבר המדולדל בבהמה לית ליה תקנתא בחזרה:

כחתוך דמי כמאן כרבי מאיר דתנן [מ]א כל ידות הכלים שהן ארוכות ועתיד לקצצן מטביל עד מקום מדה [נ](דברי ר״מ וחכמים אומרים) עד שיטביל את כולו אפילו תימא רבנן [ס]ב חבורי אוכלין כמאן דמפרתי דמי ונגיעי בהדדי בשלמא לעולא היינו דקתני חתכה אלא לרבינא מאי חתכה איידי דתנא רישא חתכה תנא נמי סיפא חתכה: **וחכמים אומרים מגע** טרפה שחוטה: טרפה שחוטה מי מטמיא אין כדאבוה דשמואל [ע]דאמר אבוה דשמואל [פ]ג טרפה ששחטה מטמאה במוקדשין: מה מצינו בטרפה ששחיטתה מטהרתה אף שחיטת בהמה תטהר את [צ]העובר: תניא אמר להן רבי מאיר וכי מי טיהרו לאבר זה מידי נבלה שחיטת אמו א״כ תתירנו באכילה אמרו לו הרבה מצלת על שאינו גופה יותר מגופה שהרי שנינו [ק]חותך מן העובר שבמעיה מותר באכילה מן הטחול ומן הכליות אסור באכילה מאי קאמר אמר רבא ואמרי לה [ר]כדי חסורי מחסרא והכי קתני אמר להן ר׳ מאיר וכי מי טהרו לאבר זה מידי נבלה שחיטת אמו אם כן תתירנו באכילה אמרו לו טרפה תוכיח ששחיטתה מטהרתה מידי נבלה ואינה מתירתה באכילה אמר להן לא אם טיהרה שחיטת טרפה אותה דבר שהיא גופה תטהר את האבר דבר שאינו גופה אמרו לו הרבה מצלת על שאינו גופה יותר מגופה שהרי שנינו חותך מן העובר שבמעיה מותר באכילה מן הטחול ומן הכליות אסור באכילה תניא נמי הכי אמר להן רבי מאיר וכי מי טיהרו לאבר זה מידי נבלה אמרו לו שחיטת אמו א״כ תתירנו באכילה אמרו לו טרפה תוכיח ששחיטתה מטהרתה מידי נבלה ואינה מתירתה באכילה אמר להן [ש]אם טיהרה שחיטת טרפה אותה ואת האבר המדולדל בה דבר שגופה תטהר את העובר שאינו גופה אמרו לו הרבה מצלת על שאינו גופה יותר מגופה שהרי שנינו חותך מן העובר שבמעיה מותר באכילה מן הטחול ומן הכליות אמר באכילה אמר רשב״ל כמחלוקת בעוברין כך מחלוקת באיברין ורבי יוחנן אמר מחלוקת באבר דעובר אבל באבר דבהמה דברי הכל שחיטה עושה ניפול א״ר יוסי בר׳ חנינא מ״ט דר׳ יוחנן אליבא דרבנן האי אית ליה תקנתא בחזרה והא לית ליה תקנתא בחזרה מיתיבי אמר להם ר׳ מאיר לא אם טיהרה שחיטת טרפה אותה ואת האבר המדולדל בה דבר שגופה תטהר את העובר דבר שאינו גופה בשלמא

דטומאת בית הסתרים היא ומה בכך הא בשעת פריסתה מקבלת טומאה ולא מיתוקמא בגיתז בכל כחו שהרי צריך לקלוף הבשר שבחוץ מעל העצם עד לפרק וי״ל דמיירי כגון שחותך בסכין רחבה שמפסקת הסכין בין מה שבחוץ למה שבפנים ואין נוגע זה בזה בשעת חתיכה וכן ההיא דהעור והרוטב (לקמן דף קכח:) בעי לאוקומי אפי׳ בסכין רחבה ואם תאמר אמאי לא מקשה הכא לעולא כמו שמקשה לשמואל בכריתות (דף טו:) דאמר אהא דתנן בפ״ק דמס׳ מכשירין (משנה ה) המוסק את הכריסין מיס שבתוכן אינן בכי יותן והיולא מהן הרי הן בכי יותן אמר שמואל וכריסין עצמן הוכשרו מ״ט בשעת פריסתן מהן הכשירוס ופריך עלה מממני׳ דהתם דקתני ערב פסח הולך אצל רופא וחותך אבר המדולדל בו עד שיגיע כשערה ותוחבו בסירא ומשך ממנו והלה עושה פסחו והרופא עושה פסחו ואי בשעת פריסתן הוכשרו הכא נמי בשעת פריסתן מן האבר ליטמא לאדם ומשני בגתזין בכל כחו והשתא טפי הוה ליה לאקשויי הכא לעולא מטומאה לטומאה ממה דפריך התם מטומאה להכשר ויש [ג] לומר דלעולא דהכא לא מצי למיפרך מהתם דלא דמי דהכא אפילו נתזין בכל כחו מקבלות טומאה בשעת פריסתן עד שלא הודבל לגמרי נוגע קצת באביו אבל התם גבי אבר מן החי כל זמן שלא הודבל לגמרי לא מטמא ואין לחוש אנגיעה קודם שהודבל לגמרי אבל לשמואל פריך שפיר דמיירי במיס שנפלו על הכריסין שלא לרצון ולכך [ד] מוסק ומיס הנבדלים ממנה לגמרי הם לרצון וכי הדרי ונגעי בכריסין מכשירין אע״ג דלא ניחא ליה כדתנן (מכשירין פ״ל מ״א) כל משקה שאין תחילתו לרצון וסופו לרצון הרי הוא בכי יותן ודמיא לההוא דרופא לגמרי וא״ת דאמרינן בהעור והרוטב (לקמן דף קכג.) טלית שהתחיל לקורעה כיון שנקרע רובה שוב אינו חבור וטהורה משמע טהורה לגמרי וכן משמע בפ׳ דם חטאת (זבחים דף לד:) דמייתי לה אבגד שיצא חוץ לקלעים ונטמא קורעו ומכניסו ומכבסו במקום קדוש ואם נשאר עליו שום טומאה היאך מכניסו והא אכתי טמא הוא והשתא אמאי אינה טמאה מגע מדרס כי הכא ובקונטרס תירץ שם [ו]דהיכא דאיכא עליו שתי טומאות מדרס ומגע הזב אהני חלוקה למדרס דתו לא חזיא ליה

מה א מיי׳ פ״ג מהל׳ מקוואות הל׳ כה [טוש״ע י״ד סימן רב סעיף קן]:

מו ב מיי׳ פ״ו מהל׳ טומאת אוכלין הלכה יד:

מז ג מיי׳ פ״ב מהלכות אבות הטומאה הלכה ח:

ואפילו הוא יותר משלשה על שלשה אפילו הכי טהורה מן המדרס כיון דלא חזיא למלאכה לאשונה להתעטף פשה ביה טומאת מגע דחזיא לג׳ אצבעות אבל התם איירי כשאין עליה מדרס אלא טומאת מגע בלבד וקריעה אהני לבטולי ותו לא פשה עליה מידי ואין נראה שום סברא לחלק דמ״מ כיון דיש בה שלש על שלש שהוא שיעור טומאה לא פקע מיניה טומאת מגע ומה שהביא שם בקונטרס ראיה דאע״ג דאית בו שיעור טומאה מ״מ בטלה ע״י קריעה דומיא דכלי חרס דשבירתו מטהרתו ושבריו מקבלין טומאה כדאמר באלו טרפות (לעיל דף נד:) הן וקרקרותיהן ואין זו שום ראיה דהתם איירי כשייחד השברים אח״כ אבל בלא יחוד לא כמו שמפרש שם ויש מפרשים דטלית שם כלי עליה וכשנקרעה כיון דאזל שם כלי מינה טהורה לגמרי אבל הכא איירי בחתיכת בגד ולא טהרה ממגע מדרס אע״פ שטהור מן המדרס ועוד נראה לי דמיירי כשקורע בהרבה מקומות עד שלא ישאר בכל אחד רוחב שלש ולהכי קאמר דטהורה לגמרי דאע״פ שכל הקריעות מחוברות בסופן לאו חיבור הוא כיון דכל קרע וקרע נקרע עד רוב הטלית והוי כאילו נגמר כל קרע וקרע עד סופו וכגון שלא שייר בטלית באותו מיעוט שלא נקרע כדי מעפורת פי׳ סודר כדאמרינן התם דאי נשאר כדי מעפורת הויא טמא מדרבנן כדאמר בפרק דם חטאת (זבחים דף לד:): **מטביל** עד מקום מדה. ואם תאמר ואידך ליהוי חציצה דהוי מיעוטו המקפיד דמיעוטו המקפיד חוצץ בכלים כמו באדם כדמשמע במסכת מקוואות (פ״ט מ״ז) ויש לומר דאיירי בידות הכלים העשויין כעין חוליות כאותן שלשלאות של ברזל העשויין בטבעות והא דקתני נמי סיפא במסכת מקוואות (פ״י מ״ה) שלשלת דלי גדול ארבעה טפחים ושל קטן עשרה טפחים ומטביל עד מקום מדה ר׳ טרפון אומר עד שיטבול כל הטבעת מכלל דת״ק לא בעי כל הטבעת מיירי נמי כגון דאותה טבעת עצמה עשויה כחוליות מטבעות קטנות וליכא חציצה [מ]: **חבורי אוכלים כמאן דמפרתי דמו.** [ז]תימה דלא משני הכי בהעור והרוטב (לקמן דף קכח:) גבי חישב עליו ואח״כ חתכו טמא [פ] ופריך טומאת בית הסתרים הוא ודוחק להעמידה כר׳ מאיר וי״ל דלא אמרינן כמאן דמפרתי דמו אלא היכא דעומד ליקלף כמו הכא דאבר אסור והשאר מותר וכן בסוף כילד צולין (פסחים דף פה.) גבי אבר שיצא מקצתו דמה שיצא אסור ומה שבפנים מותר אבל גבי אבר מן החי דהכל אסור ואין עומד ליחתך לא אמרינן כמאן דמיפרתי דמו:

מאי טעמא דר' יוחנן אליבא דר' מאיר. קלת קשה דשאני אבר בהמה דמדאורייתא שרי אף באכילה כדאמרינן לקמן (דף עד.) דאין להם אלא מלות פרוש וי"ל דמ"מ בעי דכמו שגזרו עליו חכמים איסור אכילה טומאה נמי היה להו ליגזור:

שחיטה תנינא. תימה דאדפריך תנינא טפי הוה ליה לאקשויי מינה לריש לקיש: **הוכשרו** בדמיה. אין לדקדק מדמועיל הדם להכשיר האבר אלמא לא חשיב כניפול דמזה לא הוה משני מידי אלא מדבעי הכשר לקבל טומאת אוכלין קא דייק כדפירש בקונטרס אלמא אין בו טומאת אבר מן החי והיינו טעמא דדם בהמה מועיל להכשיר האבר אפי' הוי כניפול משום דאמר דבהמה נעשית יד לאבר וא"ת וכיון דמדאורייתא האבר מותר באכילה לרבי יוחנן כדאמרינן בסמוך ל"ל הכשר מדם בהמה דר' יוחנן גופיה אית ליה בפירקין (לקמן דף עד:) דר"מ סבר כר' שמעון דשחיטה מכשרת ור' שמעון נמי דקאמר לא הוכשרו מפרש רב אשי בהעור והרוטב (לקמן דף קכח.) דטעמא דר"ש משום דדם לא מכשיר דשחיטה מכשרה ולא דם ושחיטה נמי לא מכשרה הואיל ואינה מתרת באכילה ואמאי והרי מתרת באכילה מן התורה וי"ל דמשום דמדאורייתא לא מכשרת שחיטה אפי' לר"ש כדאמר לעיל בפ' השוחט (דף לו:) עשאוהו כהכשר מים מדרבנן וכיון שאבר אסור מדרבנן לא מהניא ליה הכשר שחיטה דלא הוי נמי אלא מדרבנן וא"ת להנהו דמוקמי פלוגתייהו בהעור והרוטב (לקמן דף קכז:) דר"מ ור"ש בבהמה נעשית יד לאבר או באוזן בקטן ואין גדול עולה עמו דלרבי שמעון אין נעשית יד מנא להו דכיון דאיכא למימר דטעמא דרבי שמעון משום דדם לא מכשר ואמאי פליגי אדב אשי וי"ל דדייקי לישנא דרבי שמעון דאמר לא הוכשרו ולא קאמר אין הדם מכשיר משמע אפילו היה הדם מכשיר הכא לא הוכשרו:

אי מההיא ה"א כו'. ולעולם שחיטה עושה ניפול הקשה הרב ר' שמואל מווירדו"ן [6] א"כ היכי קאמר ר"ש לא הוכשרו דשמע דע"י בהמה הוא דלא הוכשרו אבל הכשר מועיל להם והא אוכל שאי אתה יכול להאכילו (ע"י) לאחרים הוא כיון דשחיטה עושה ניפול והוי בשר מן החי ואין קרוי אוכל לר"ש כדאמר בסוף העור והרוטב (לקמן דף קכט.) ולא מקבל טומאה וי"ל דר"ש לדבריהם דרבנן קאמר להו לדידי אוכל שאי אתה יכול להאכילו לאחרים הוא ולא מקבל טומאה אלא לדידכו אודו לי מיהת דלא הוכשרו:

סלקא דעתך אמינא הואיל ומטמא טומאה חמורה אגב אביו לא ליבעי הכשר. כדאמרינן בפרק בא סימן (נדה דף נא.) מה זרעים שאין סופם כו' קמ"ל דוקא סופו אבל תחלתו כי האי דתחלתו מטמא טומאה חמורה ואין עוד סופו לטמא טומאה חמורה משפירש צריך הכשר כך פי' בקונטרס והדין עמו שפירש כן דדוקא כשפירש צריך הכשר אבל בעודו מחובר אין צריך הכשר להצטרף לפחות מכביצה אע"ג דמעשה עץ שימש כדאמר בהעור והרוטב (לקמן דף קכט.) דהא אמרינן בסוף פ' טבול יום (זבחים דף קה.) דפרה ופריס [7] מטמאים אוכלין ומשקין מחמת שסופן לטמא טומאה חמורה ולא אמרינן מעשה עץ הוא אף על גב דטומאה חמורה שלהן אינו מטעם רחויות אוכל דאפילו העוסק בשריפת עור ועצמות מטמא בגדים וצריך לומר דטעמא דמעשה עץ שימש מהניא לכשפירש שאין סופו לטמא עוד טומאה חמורה והא דאמר בפ"ק דפסחים (דף יח.) פרה ששתה מי חטאת בטלו במעיה ומפרש התם דבטלו מטומאה חמורה אבל טומאה קלה מטמאים לא חשיבי התם מעשה עץ לפי שמתחלתן צריכין שיהיו רחויין לשתיה ונמצא שטומאה חמורה שלהם אינה אלא מטעם רחויות לשתיית אדם שהיה בהם כבר שאל"כ לא היו רחויין להזאה ולהכי אין צריכין הכשר שרץ אפי' כשאין סופן עוד לטמא טומאה חמורה:

בשלמא לרבי שמעון בן לקיש לדבריהם. דאמר בחיבורין נמי פליגי הא אע"ג דר' מאיר קאמר להו לא תקשה ולדבריהם דרבנן דמטהרי בעוברין ובחבורין קאמר להו דאע"פ שאתם מטהרין באבר בהמה היה לכם לטמא באבר העובר שאינו גופה: **אלא לר' יוחנן.** דאמר דברי הכל אבר המדולדל טמא היכי תני ואת האבר המדולדל: **אלא אי אתמר כו'.** והך מתני' דקאמר ר"מ לא אם טהרה כו' לריש לקיש כדשנינן לדבריהם דרבנן קאמר להו [8]: **אין שחיטה עושה ניפול.** וטהור מלטמא אע"פ שאסורה באכילה: **מאי טעמא דר' יוחנן אליבא דר"מ.** דעותן חילוק בין אבר בהמה לאבר העובר: **הכל מודים.** ר"מ ורבנן: **שמיתה עושה ניפול.** אבר המדולדל בבהמה ומתה המיתה מפלת אותו ואינו טמא כאבר מן הנבלה אלא כאבר מן החי והפרש יש ביניהם דאמרינן בהעור והרוטב (לקמן דף קכח:) אבר מן החי בשר הפורש ממנו טהור דאין מטמא אלא כשהוא אבר שלם בשר גידים ועצמות אבל נבלה כזית ממנה טמא אב הטומאה: **מיפלג פליגי.** ר"מ ורבנן בשחיטה: **מיפה תנינא.** דעושה ניפול: **שחיטה תנינא.** דאין עושה ניפול: **מפה הבהמה.** שהיו בה אבר ובשר מדולדלין אבר בפני עצמו ובשר בפני עצמו ומשנה היא בהעור והרוטב [9]: **הבשר צריך הכשר.** מיס שאם יגע בטומאה [10] יקבלנה דמיתה עושה ניפול והוה ליה בשר מן החי שהבשר הפורש ממנו טהור ואינו מטמא משום אבר מן החי: **ואינו מטמא משום אבר מן הנבלה.** שיהא בשר הפורש ממנו טמא משום דמיתה עושה ניפול [11] כמו שנגמרה נפילתה קודם שמתה: **דברי ר"מ.** וליכא דפליג עליה במיתה עושה ניפול אלא ר"ש מטהר קתני התם ומוקמינן ליה אפלוגתא אחריתי אבל [12] רבי ודאי לא פליגי עליה אף על גב דפליגי עליה בשחיטה ואמרי אין עושה ניפול גבי אבר דעובר דהא ר"מ נמי שחיטה אין עושה ניפול בבהמה סבירא ליה כרבנן כדמפרש ואזיל וקא חזינן הכא דבמיתה מודי: **הוכשרו בדמיה.** לקבל טומאת אוכלין. אלמא סבירא ליה אין בהן טומאת עצמן כאבר מן החי דשחיטה הועילה להם אפילו לרבי מאיר דפליג באבר דעובר: **לא הוכשרו.** וצריכין הכשר אחר לקבל טומאה דקסבר אין בהמה נעשית יד לאבר להביא הכשר עליה: **אי מהכיא הוה אמינא.** כי היכי דפליג ר"מ באבר דעובר פליג נמי באבר בהמה דשחיטה עושה ניפול ומטמא כאבר מן החי: **ומאי הוכשרו.** דמשמע דאין בהן [13] טומאה דעצמה: **אבשר.** קאמר דאי נמי סבירא לן שחיטה עושה ניפול הוה ליה בשר הפורש מן החי וטהור הלכך איצטריכא דרב יצחק בר יוסף: **והא הוכשרו.** לשון רבים קאמר: **חד לבשר הפורש מן הבהמה.** שהיה מדולדל בה קודם שחיטה כדקתני האבר והבשר המדולדלין בבהמה: **וחד לבשר שיפרוש מן האבר.** לאחר שחיטה: **ומאי אולמיה.** דבשר הפורש מן האבר מהפורש מן הבהמה דאצטריך למתנייה: **סד"א הואיל.** ועם האבר מטמא אדם כנבלה אימא לא תיבעי הכשר לאחר פריסתו ויקבל טומאת אוכלין בלא הכשר: **קמ"ל.** הוכשרו בדמיה דבעי הכשר. ונפקא מינה להיכא דנחתך כל האבר קודם שחיטה דלא הוכשר בדמיה ואח"כ פירש בשר ממנו דבעי הכשר. ואשמעינן דאע"ג דקי"ל במסכת נדה (דף נא.) [14] מה זרעים שאין סופן לטמא טומאה חמורה וצריכין הכשר אף כל שאין סופו לטמא טומאה חמורה פרט לנבלת עוף טהור שסופה לטמא טומאה חמורה אם אכלה לפיכך אין צריכה הכשר לטמא טומאת אוכלין דוקא סופו אבל תחלתו כי האי דתחלתו טמא טומאה חמורה ואין סופו לטמא טומאה חמורה משפירש צריך הכשר: **נקוט דרב יצחק בידך.** דאמר משמיה דר' יוחנן הכל מודים שאין שחיטה עושה ניפול ולא א] מיהדר לשנויי לישנא דאמרינן בריש לא לר' יוחנן דברי הכל שחיטה עושה ניפול: **דרבה בר בר חנה קאי כוותיה.** משמיה דר' יוחנן:

מסורת הש"ס

מח א ב מיי' פ"ג מהל' שאר אבות הטומאה הלכה ה:

מט ג מיי' פ"ב מהל' מאכלות אסורות הל' ו סמג לאוין קלב טוש"ע י"ד סי' סב סעיף ג:

שיטה מקובצת

[6] הכל מודים שמיתה עושה ניפול. נ"ב עי' תוס' מנחות דף ע' ע"א: [7] ולר' יוחנן לדברי הכל קאמר להו. נ"ב לא נמצא בספרי כ"י: [8] יקבלנה דמיתה עושה ניפול והו"ל בשר מן החי שהוא טהור מלטמא. הס"ד: ומה"ד מטמא משום אבר מן החי שהבשר הפורש ממנו טהור. הס"ד: ומה"ד ואינו מטמא משום אבר מן הנבלה וכו': [9] עושה ניפול והו"ל כמי שנגמרה נפילתה: [10] דמשמע דאין בהן טומאת עצמן הס"ד:

רבינו גרשום

בשלמא לר"ש בן לקיש לדבריהם דרבנן קאמר להו. כלומר מה דאמר להו לא אם טהרה שחיטת טרפה אותה ואת האבר המדולדל בה כלומר דלרבנן כשם שמטהרין אבר דעובר כך מטהרין אבר המדולדל בבהמה: אלא לר' יוחנן דאמר. אבל באבר דבהמה דברי הכל שחיטה עושה ניפול ונבלה היא אפי' שחט אמו למאן קאמר ר"מ לא אם טהרה שחיטת טרפה אותה ואת האבר המדולדל: אבל באבר דבהמה אין שחיטה עושה ניפול. וכוללו שחיטה עמה [ומטהרו] מידי נבלה: ומה דתניא אמר להן ר"מ לחכמים לא אם טהרה שחיטת טרפה אותה [ואת האבר המדולדל שבה] לר' יוחנן לדברי הכל אמר להן בין לדידיה בין לחכמים: האי גופיה והאי לאו גופיה. כלומר אבר דבהמה גופיה לפיכך כוללו בשחיטה ומטהרו והאי לאו גופיה אבר דעובר: הכל מודים שמיתה עושה ניפול. שלומר שאם נדלדל אבר בבהמה ומתה שמיתה עושה ניפול ואין כוללת האבר המדולדל בה במיתה ואין מטמא האבר משום נבלה אלא משום אבר מן החי דחשיב כשמתה כמי שנפל האבר ממנה קודם מיתה ואבר מן החי אינו מטמא אלא במוקדשין: ואין שחיטה עושה ניפול דאם אבר מדולדל בבהמה ושחט הבהמה כוללת השחיטה האבר ומטהרתו מידי נבלה: אילימא באבר דעובר מיפלג פליגי במתני' בשחט את אמו ואח"כ חתכו כו'. דר"מ סבר שחיטה עושה ניפול ואין כוללת האבר [עמה] והוי נבלה ורבנן סברי אין מטמא משום נבלה: מיתה דתנן מתה הבהמה בשבר המדולדל צריך הכשר. ואם אין מוכשר לא מטמא דמיתה עושה ניפול ואין כוללתו עמה: שחיטה נמי תנינא. נשחטה הבהמה הוכשרו בדמיה

תורה אור השלם

1. וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה לֹא תֹאכֵלוּ לַכֶּלֶב תַּשְׁלִכוּן אֹתוֹ: שמות כב ל

גליון הש"ם

תוס' ד"ה אי וכו' א"ב היכי קאמר ר"ש. תמוה לי הא בפשוטו לק"מ דהכי משמיע דהא ס"ד כר"ל דכך מחלוקת בעוברין ולר"מ עושה ניפול. אבל ר"ש באמת ס"ל דאין עושה ניפול ובתשובה הארכתי:

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה סלקא וכו' ופריס הנשרפים מטמאים:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) רש"י ד"ה נקוט דר"י בידך וכו' עושה ניפול ולא תיהדר לשנויי וכו' כל"ל:

מוסף רש"י

הבשר. שנדלדל, צריך הכשר. לקבל טומאה מן הטרם אם לא הוכשר משנדלדל, דטומאת נבלה אין בו כדאמר דמיתה עושה ניפול ואינו כמתנבל עמה במיתתה אלא כפרוש ממיים ובשר הפורש מן החי טהור (לקמן קכז:). **והאבר מטמא משום אבר מן החי.** כדפריטת טעמא, דמיתה עושה ניפול כמו שנופל סמוך למיתה ואינו נבלה, הלכך אינו מטמא משום נבלה, ובגמרא מפרש מאי איכא בין אבר מן החי לאבר מן הנבלה (שם). **נשחטה בהמה.** נעהרו (האבר והבשר המדולדלין) מלטמא עוד משום נבלה, ואע"פ שאסורין באכילה כדאמרינן מוכשר בשדה טרפה, מידי נבלה טהרו דאין שחיטה עושה ניפול והוכשרו בדמיה לקבל טומאה בלא הכשר אחר (שם).

האבר המדולדל והבשר שעל האבר: אי מההיא הוה אמינא מאי הוכשרו הכשר הבשר. כלומר הבשר שעליה ולא האבר עצמו: והא הוכשרו קתני. כלומר במשמע האבר והבשר שעליו: מהו דתימא חד לבשר כו'. אבל אבר עצמו אימא לא [אלא] טמא משום נבלה: ומאי אולמיה דהאי מהאי. כלומר מאי אולמיה דבשר הפורש מן האבר לבשר הפורש מן בהבמה בלא אבר דאיצטריך למיתנא הבשר: איצטריך סד"א כו'. כלומר סד"א הואיל ואין כוללת השחיטה האבר עצמו והבשר שעליו טמא טומאה חמורה דמטמא משום נבלה על גב האבר ולא ליבעי הכשר קמ"ל דר' יוחנן דהוכשרו דקתני חד לבשר הפורש מן האבר וחד לאבר עצמו דאין שחיטה עושה ניפול: נקוט דר' יצחק בר יוסף בידך. כלומר דאין שחיטה עושה ניפול וטהרינן האבר המדולדל בבהמה ואין מטמא אפי' משום אבר מן החי בדחזינן הכא דאין בו אלא מצות פרישה דאסור באכילה ואין מטמא:

אין בהן אלא מצות פרוש בלבד. וקרא דבריתא אינו אלא אסמכתא בעלמא וא"ת וכיון דמדאורייתא שרי באכילה אמאי נקט בברייתא לגעיל (דף עג.) לא אם טיהרה שחיטת טרפה אותה ואת האבר המדולדל בה מה שייך אם להזכיר אבר מן המדולדל דשרי אף באכילה וי"ל דה"ק אבר המדולדל בה גזרו ביה רבנן איסור אכילה ולא גזרו אלא תהא שחיטה מטהרתו כמו עובר דבר שאינו גופה: תרי במותם בתיבי. וא"ת הא אכתי לריכי לכדדרשינן בהעור והרוטב (לקמן דף קכח:) יכול אבר הפורש מן הסרעים יהא טמא תלמוד לומר במותם מה מיתה שאינה עושה תליפין כו' וי"ל דכעין מותם והיא דרשה מחד במותם נפקא לי' נמי דרשה דהתם מנבלתם נפקא מה נבלה שאין עושה תליפין ונקט במותם לפי שהיא דרשה פשוטה:

מחלוקת באבר דעובר חי. ח' דאילו בן ט' כשאר בהמה הוא לר"מ וטעון שחיטה: **ולהאי תנא** דקפריך טרפה דשחיטה מטהרתה מנא לן. קלת תימה דכולא חדא ברייתא היא בת"כ וידע ריש"א ולא ידע סיפא[ח]: **נפקא** ליה מדרב יהודה כו'. וא"ת דתניא בס"פ רבי אליעזר דמילה (שבת דף קלו.) לאכלה להביא בן ח' שאין שחיטתו מטהרתו ורבי יוסי ור"א ברבי שמעון אומרים שחיטתו מטהרתו והשתא כולהו לא מתוקמי כתנא דמתני' דאפילו ת"ק דהתם משמע דאי לאו לאכלה ה"א דשחיטה מטהרתו ולתנא דמתני' בן ח' כיון דאין במינו שחיטה ידעינן ליה מבהמה טמאה דאין שחיטה מטהרתה אבל כתנא דברייתא דהכא מיתוקמא שפיר ת"ק דהתם דכיון דיש במינו שחיטה אגב אמו מיקרי שפיר יש במינו שחיטה ולא מצי למילף מבהמה טמאה ולהכי צריך התם לאכלה למימר דאין שחיטה מטהרתו ומיהו קשיא דהתם לא אתיא כתנא קמא דברייתא דהכא דרבא מפרש התם טעמא דרבי יוסי ורבי אליעזר דסברי[ט] בטרפה אע"ג דמתה היא דשחיטה מטהרתה הכא נמי לא שנא ורבנן לא דמי לטרפה אפילו מן הבטן דיש במינו שחיטה הכא אין במינו שחיטה ושמא תנא דמתניתין משום קרא דלאכלה משיב בן ח' אין במינו שחיטה אי נמי קרא דלאכלה דדרים ת"ק התם הוי אסמכתא בעלמא דהא לאביי דמוקי התם פלוגתייהו דפליגי מר סבר חי הוא ומר סבר מת הוא צריך לומר דאסמכתא היא דכיון דמשיב ליה כמת בלאו קרא אין שחיטתו מטהרתו:

אין בהן אלא מצות פרוש בלבד יתיב רב יוסף קמיה דרב הונא ויתיב וקאמר אמר רב יהודה אמר רב אכלו לזה לוקה אמר ליה ההוא מרבנן לא תציתו ליה הכי אמר רב יצחק בר שמואל בר מרתא משמיה דרב אכלו לזה אינו לוקה אמר ליה רב הונא אנן אמאן נסמוך אהדרינהו רב יוסף לאפיה אמר ליה מאי קושיא [א]כי אמרי אנא במיתה דעושה ניפול כי אמר איהו בשחיטה דאינה עושה ניפול אמר רבא מנא הא מלתא דאמור רבנן [ב]מיתה עושה ניפול שחיטה אינה עושה ניפול דכתיב [1]וכל אשר יפול עליו מהם במותם יטמא למעוטי מאי אילימא למעוטי בחייהם מנבלתם נפקא אלא ש"מ מיתה עושה ניפול ואין שחיטה עושה ניפול אמר ליה רב אדא בר אהבה לרבא והא קרא בשרצים כתיב אמר ליה אם אינו ענין לשרצים דלאו בני שחיטה נינהו תנהו ענין לבהמה ואכתי מבעי ליה [ג]כעין מיתה לחין מטמאים יבשים אין מטמאים תרי במותם כתיבי אמר רב חסדא מחלוקת באבר דעובר חי אבל באבר דעובר מת דברי הכל שחיטה עושה ניפול [א] ורבה אמר כמחלוקת בזה כך מחלוקת בזה: בן שמנה חי [וכו']: והתניא בן שמנה חי יוכיח שאף על פי שיש במינו שחיטה אין שחיטתו מטהרתו אמר רב כהנא יש במינו שחיטה אגב אמו ותנא דידן מינא דאמיה לא פריך ולהאי תנא דפריך טרפה דשחיטתה מטהרתה מנא ליה נפקא ליה מדרב יהודה אמר רב [ד]דאמר רב יהודה א"ר ואמרי לה במתניתא תנא אמר קרא [2]וכי ימות מן הבהמה מקצת בהמה מטמאה ומקצת בהמה אינה מטמאה ואיזו זו זו טרפה ששחטה בעי רב הושעיא [2]הושיט את ידו למעי בהמה ושחט בן ט' חי מהו תבעי לר"מ ותבעי לרבנן תבעי לר"מ עד כאן לא קאמר רבי מאיר בן פקועה טעון שחיטה ה"מ היכא דיצא לאויר העולם אבל במעי אמו לא שריא ליה שחיטה או דילמא אפילו לרבנן [ד]ד' סימנין אכשר ביה רחמנא אמר רב חנניא ת"ש הרי שנולדה טרפה מן הבטן ואי איתא משכחת לה דהיתה לה שעת הכושר דאי בעי עייל ידיה ושחטה אמר ליה רבא תני שנוצרה טרפה מן הבטן ומשכחת לה בבעלת ה' רגלים: **מתני'** [2]השוחט את הבהמה ומצא בה בן שמנה חי [ה]מצא בן תשעה חי [ו]טעון שחיטה וחייב באותו ואת בנו דברי ר"מ וחכמים אומרים [ז]שחיטת אמו מטהרתו

אין בהם אלא מצות פרוש בלבד. בעלמא מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא. אלמא אין שחיטה עושה ניפול: **אלו לזה.** האבר המדולדל: **אינו לוקה.** דמצות פרוש בעלמא הוא: **אהדרינהו.** בכעס: **כי אמרי אנא.** דלוקה משום אבר מן החי במיתה דעושה ניפול ואשמיעך רב [ה]דלא משום אבר מן החי: מתרינן ביה אלא משום אבר מן החי: **ולא אשר.** בשרצים כתיב: **מנבלתם נפקא.** וכי יפול מנבלתם: **אלא.** הכי קאמר כל אשר יפול מהם במותם על ידי מיתה הוא נפילה מהם איברים המדולדלים בהם: **בשרצים כתיב.** דלא שייכא בהו שחיטה והיכי ממעטת שחיטה מהאי קרא: **אם אינו ענין כו'.** דעל כרחך במותם מיעוטא הוא דלגופיה לא איצטריך דהא במתים משתעי דנבלתם כתיב וכתוב וכי יפול למימרא דעושים ניפול ולא בעי במותם אלא על כרחך למעוטי שחיטה: **דלאו בני שחיטה נינהו.** ולא איצטריך במותם דהא אפילו שחיטתם מיתה היא: **כעין מיתה.** כעין שעת מיתה שהיו לחים למעוטי שרץ שיבש: **דעובר חי.** דיש במינו שחיטה מהניא שחיטה אף לאבר היולא לעהרו: **והתניא.** בתורת כהנים[ו] גבי וכי ימות מן הבהמה כו': **בן ח' יוכיח שאע"פ שיש במינו שחיטה אין שחיטה מטהרתו.** אם גולד ושחטו אבל אגב אמו ניתר בשחיטת אמו דבדי הכל אף טריפה אע"פ שיש במינה שחיטה לא תטהרנה שחיטתה ומתני' קתני בן ח' אין במינו שחיטה: **אמר רב כהנא.** האי דקתני תנא דברייתא יש במינו שחיטה אגב אמו קאמר שניתר בשחיטת אמו: **מינא דאמיה לא פריך.** לא חשיבא ליה פירכא דהואיל ואין בבני ח' שחיטה אין במינו שחיטה קרינא ביה: **ולהאי תנא.** דברייתא דפריך מינא דאמיה וסבר יש במינו שחיטה קרינא ביה: **טרפה דשחיטה מטהרתה מנא ליה.** תיפוק ליה מבהמה טמאה דאין שחיטה מטהרתה: **ושחט בה בן ט' חי.** ויצא אחר שחיטתו ואמו קיימת. בן ח' לא קא מיבעי ליה דהא אפילו יצא לאויר העולם ושחטו תנן במתניתין (לעיל דף עב:) אין שחיטתו מטהרתו: **אבל במעי אמו לא שריא שחיטה.** דיליה וכ"ש לרבנן דאמרי לא שייכא ביה שחיטה כלל אפילו יצא חי לאחר שחיטה דאין שחיטה בו אלא ביצא לאויר בחיי אמו: **או דילמא אפי' לרבנן.** שריא ליה שחיטתו דקסברי רבנן ד' סימנין אכשר ביה רחמנא באיזה שני הסימנים שישחטו או של אמו או שלו וכ"ש לרבי מאיר דאמר שחיטה שייכא ביה: **ת"ש.** דתנן במתני' הרי שנולדה טרפה מן הבטן מנין וקס"ד דאפילו בטרפה שעה אחת קודם לידתה קאמר דלא היתה לה שעת הכושר לישחט ולא חל עליה תורת שחיטה: **ואם איתא.** דשחיטה במעי אמו שחיטה היא הרי היתה לטרפה זו שעת הכושר לשחיטה קודם שנטרפה: **בבעלת ה' רגלים.** דהאי טרפות ודאי הוה בה משנולדה וכגון שיתור זה ברגלים האחרונים דאמר בבכורות (דף מ.) דבעלת ה' רגלים הרי זה מום ואמרי' התם[ז] לא שנו אלא שחסר או יתר ביד אבל ברגל אפילו טרפה נמי הוי דכל יתר כנטול דמי: **מתני' קורעו.** שאין צריך שחיטה ומודי ר"מ בהו דאיתרבו מכל בבהמה תאכלו דלאו חדשים איכא ולאו אוירא איכא הילכך לאו בהמה הוא: **ומוליא אם דמו.** דחלבו הוא דמותר כדקתני לקמן (דף עה.) מה חלב ושתי הכליות האמורין באשם מוצא שליל אף כל מוצא מכלל שליל אבל דמו לא גרע מדם האברים דקי"ל בברייתות (דף כא:) דם האברים עובר בלא תעשה: **טעון שחיטה.** דחדשים גרמי לשייה בהמה באנפי נפשיה ולא איתרבאי מכל בבהמה תאכלו ולרבנן חדשים ולידה גרמי דרבנן מרבו ליה להיתרא מכל בבהמה תאכלו: **וחייב באותו ואם בנו.** שלא ישחטנו ביום ששחטו אמו: ר"ש

מסורת הש"ס

ח) [לעיל עג: לקמן קכט. קכט:], ט) [נ"ל פס: נדה טו.], ג) לקמן פה: קכח: זחמיס סט:, ד) [לקמן עה.], ה) [ב"ק קו:], ו) [שמיני פרשה יו], ז) [וכן לעיל גח:], ח) [ועמ"ש על הגליון תוס' פסחים לז. בד"ה אלא לאו], ט) ל"ל טרפה. יעב"ץ.

תורה אור השלם

1. וְכֹל אֲשֶׁר יִפֹּל עָלָיו מֵהֶם בְּמוֹתָם יִטְמָא מִכְּל כְּלִי עֵץ אוֹ בֶגֶד אוֹ עוֹר אוֹ שָׂק כָּל כְּלִי אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה מְלָאכָה בָהֶם בַּמַּיִם יוּבָא וְטָמֵא עַד הָעֶרֶב וְטָהֵר:
ויקרא יא לב
2. וְכִי יָמוּת מִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר הִיא לָכֶם לְאָכְלָה הַנֹּגֵעַ בְּנִבְלָתָהּ יִטְמָא עַד הָעָרֶב:
ויקרא יא לט

גליון הש"ם

מתני' מצא בן תשעה חי. עי' נדה דף מד ע"א תוס' ד"ה איהו: **רש"י ד"ה כי אמרי אנא** וכו' דלא משום נבלה מתרינן. תמוה לי אמאי ל"א כפשוטו דהאבר הוא כזית עם הגידים והעצמות לגבי נבלה הוי אלי שיעור וכן נ"מ להוציאו לבן נח:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) גמ' וכהא אמר כמחלוקת בזה כך וכו'. נ"ב מיי' פ"ה מהלכות מאכלות אסורות הל' יא וע"ש במ"מ:

מוסף רש"י

מקצת בהמה מטמאה. כגון אבר ממנה, מדכתיב וכי ימות דמשמע כעין מיתה שאינה עושה תליפין, והייט אבר, ומיפיה דקרא הטוגע בנבלתה יטמא, ומקצת בהמה אינה מטמאה. ואף על פי שהיא כמתה כגון טרפה ששחטה (לקמן קכח:).

עין משפט נר מצוה

ג א מיי' פ"ה מהלכות מאכלות אסורות הל' ו: **ב** [ש"ע י"ד סימן יד סעיף ו בהג"ה]: **נא ג** ד מיי' שם הל' יג יד סמג לאוין קלו טוש"ע י"ד סי' יג סעיף כ:

רבינו גרשום

אכלו לזה אינו לוקה. כלומר לאבר המדולדל בבהמה: כי אמרי במיתה דעושה ניפול. כלומר ו)ולוקה משום אבר מן החי: מנבלתם נפקא. כלומר לאחר מיתה מטמאין השרצים אבל בחיים אין מטמאין: מיתה עושה ניפול. כלומר דאבר המדולדל בבהמה ומתה אין כוללתו המיתה וחייב האוכלו משום אבר מן החי: א"ל אם אינו ענין לשרצים דלאו בני שחיטה נינהו. דלא איצטריך למכתב במותם דאין להן שחיטה אלא מיתה בלבד: תניהו ענין לבהמה. ודריש הכי מיתה עושה ניפול ואין שחיטה עושה ניפול: אבל באבר דעובר מת [ד"ה] שחיטה עושה ניפול. כלומר דאין כוללתו שחיטה עמה ומטמא משום נבלה: יש במינו שחיטה אגב אמו. כלומר ששחטוין אמו והוא מותר אבל הוא אינו בכלל שחיטה: ותנא דידן מינא דאימיה לא פריך. (ותנא דידן מינא דאימיה וכו') ג) לפי שאין במינו שחיטה אבל בהוא עצמו אין במינו שחיטה: ולהאי תנא דפריך טרפה דשחיטתה מטהרתה [מנ"ל]. כלומר ולהאי תנא דפריך אע"ג דיש במינו שחיטה אגב אמו אין שחיטתו מטהרתו טרפה דשחיטתה מטהרתה מנא ליה דאמרינן כדאמר' במתני' תאמר בטרפה שיש במינה שחיטה (שהיא) [ולפיכך] שחיטתה מטהרתה ועכשיו דאמרי' בבן שמנה אע"ג דיש במינה שחיטה אין שחיטתה מטהרתה טרפה דשחיטתה מטהרתה מנא ליה: או דלמא אפי' לרבנן ארבעה סימנין. כלומר אפי' לרבנן דאמרי לא בעי שחיטה (אבל) ואי שחיט סימנין דאימיה ודאי לא בעי שחיטה אבל אי שחיט סימנין [דידיה] מותר בשחיטתו: א"ל רבא שנוצרה טרפה מן הבטן. כלומר ודאי כן הוא אי נולד טרפה מן הבטן מצינו לה שעת הכושר קודם לכן בענין הזה דאי בעי שוחטו בבטן אמו אלא תני שנוצרה טרפה מן הבטן בבעל חמש רגלים דהתם אפי' שוחטו במעי אמו אין לו שעת הכושר שמשעה שנוצר היה בעל מום בבעל חמש רגלים ויתר כנטול דמי ואם נטלה ירך וחלל שלה (טרפה) [נבלה]:

ו) נראה דל"ל דבמיתה שפיר לוקה וכו'. ג) לולי ל"ל לאף דבמינו דאמנו יש שחיטה מ"מ בהוא עצמו וכו'.